

ایران در زمان تیموریان سربداران و تیموریان

پس از بوجود آمدن حکومت‌های محلی بوسیله سرداران مغول، مردم طبرستان و خراسان با هدایت و راهنمایی شیخ خلیفه بر علیه مغولان قیام کردند. مغولان نیز شیخ خلیفه را شبانه در مسجد سبزوار بدار آویختند و مدعی شدند که وی خود را به دار زده است. پس از شیخ، شاگردش شیخ حسن جوری راه استاد را ادامه داد و اهالی روستای باشتین با قتل عام سربازان عیاش مغول، اعلام کردند «سربدار می دهیم تن به ذلت نمی دهیم» و بدین ترتیب حکومت سربداران تأسیس شد. در رأس سربداران دو برادر بنام‌های **عبدالرزاق** و **وجیه الدین مسعود** بودند. وجیه الدین مسعود شیخ حسن جوری را از زندان نجات داد و قلمرو سربداران را در خراسان توسعه بخشید. ولی با ظهور تیمور و اختلاف داخلی بین آنها، حکومت سربداران توسط تیمور برچیده شد.

تیمور

تیمور که در ماوراءالنهر بود ادعا می کرد که از بستگان چنگیز است. وی فرمانده ای بی باک و بی رحم بود و توانست تمام آسیای مرکزی و ماوراءالنهر را بگیرد. او سمرقند را پایتخت خود قرار داد او سه بار به ایران یورش برد. یورش سه ساله، یورش پنج ساله و یورش هفت ساله وی حکومت سربداران را از بین برد و قیام مردم اصفهان را خاموش کرد. پس از مرگ او پسرش شاهرخ بر تخت نشست او بر خلاف پدر مردی آرامش طلب بود و به عمران و آبادی علاقه داشت. پایتخت او هرات بود و همسرش گوهرشاد در مشهد، مسجد گوهرشاد را بنا کرد. ولی پس از تیمور دشمنی بنام ازبکان که از نوادگان چنگیزخان در ماوراءالنهر بودند، بارها به خراسان حمله کردند و سرانجام حکومت تیموریان را منقرض کردند دو طایفه قراقویونلوها و آق قویونلوها نیز پس از انقراض تیموریان در شمال غربی ایران حکومت محلی تشکیل دادند.

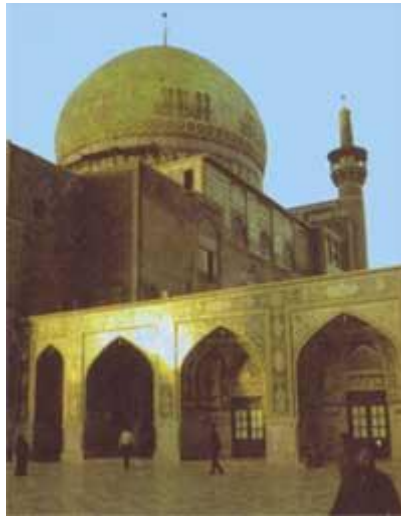
تیمور در ده شهرکیش که امروز به شهرسبز معروف است در جنوب سمرقند زابیده شد و چون خواهر امیرحسین قرغنی فرمانروای ماوراءالنهر را به زنی گرفت، به تیمور گورکان معروف شد. گورکان در ترکی بنام داماد است. او سپس حاکم ماوراءالنهر شد. چون تیمور در سیستان با فرمانروای آنجا جنگید چند زخم برداشت و پای راستش صدمه دید و دیگر بهبود نیافت و از این سبب او را تیمور لنگ می نامند. تیمور در یورش سه ساله وقتی تبریز را گرفت تا ارزجان در آسیای صغیر پیش رفت و از آنجا به اصفهان آمد. علمای اصفهان از وی امان خواستند تیمور پذیرفت در برابر گرفتن خراج از اصفهان از جان مردم شهر درگذرد ولی مردم اصفهان به پیشوای آهنگری از تعدی عمال تیمور سر به شورش برداشته و گماشتگان تیمور را کشتند و تیمور حکم کرد شهر را ویران و مردم را قتل و عام کردند. عدد کشته شدگان این شهر را هفتاد هزار تن نوشته اند. از سرهای کشتگان اصفهان در آن شهر مناره های ساختند. در یورش پنج ساله او تا نزدیکی مسکو در روسیه پیش راند و پس از غارت شهر مسکو به آذربایجان بازگشت در یورش هفت ساله نیز تیمور در آسیای صغیر به سپاه ایلدروم بایزید رو به رو شد و دمشق را گرفت و در جنگ آنقوره خود ایلدروم بایزید، پادشاه عثمانی را اسیر کرد و در قفس آهن نگاه داشت تا بمرد. و در شهر زمیر در کنار دریای مدیترانه با سفیر هانری سوم، پادشاه اسپانیا و الملک الناصر پادشاه مصر دیدار کرد. رئیس هیئت شخصی هانری سوم، گلاویخو بود که سفرنامه ی او در آسیا خواندنی است. او پس از هفت سال به سمرقند آمد و چون فقط چین را فتح نکرده بود به قصد فتح آنجا در کنار رود سیحون سرما خورد و بر اثر نوشیدن مشروبات بیمار شد و در ۷۱ سالگی در گذشت و در سمرقند در قبر گور امیر مدفون شد. پسر او شاهرخ بر خلاف پدر سعی در آبادی و عمران کشور داشت و ۴۳ سال پادشاهی کرد و در هفتاد و دو سالگی در فشاپویه شهر ری در گذشت و بعد از او پسرش الغ بیک در سمرقند رصد خانه الغ بیک را ساخت و بدستور او زیجی ساخته شد که به زیج الغ بیکی معروف است. پس از مرگ الغ بیک به مدت ده سال تیموریان دچار هرج و مرج شدند و آخرین آنها سلطان حسین بایقرا است که دربارش در هرات مجمع اهل دانش و کمال بود. و وزیر معروف او امیر علی شیرنوایی بود. او سی و شش سال سلطنت کرد وی در هفتاد سالگی به بیماری فلج در هرات در گذشت.

مقبره امیر تیمور گورکانی در سمرقند معروف به گور امیر

مسجد کبود در تبریز از آثار جهانشاه بن قرايوسف قراقویونلو

مسجد گوهر شاد در مشهد از آثار شاهرخ تیموری

مبارزات شیخ خلیفه علیه ظالمان ادامه‌ی مبارزات شیخ خلیفه قیام مردم با نشینین - تشکیل حکومت سربداران حمله‌ی تیمور به ایران	شیخ خلیفه شیخ حسن حکمرانان سربداری	سربداران دیگر حکومت‌های محلی	قرن هشتم هجری
تصرف ماوراءالنهر و انتخاب سمرقند به پایتختی فتح خوارزم و مغولستان یورش اول تیمور به ایران (سه سال) یورش دوم تیمور به ایران (پنج سال) یورش سوم تیمور به ایران (هفت سال) لشکرکشی به هند، عثمانی و روسیه جنگ‌های بازماندگان تیمور با یک‌دیگر انتخاب هرات به پایتختی - بنای مسجد گوهرشاد بنای رصدخانه‌ی سمرقند - حمایت از هنرمندان تسویق هنرمندان و نویسندگان ضعف تیموریان	تیمور شاهرخ الغ بیگ حسین بایقرا		قرن نهم هجری
بنای مسجد کبود جنگ با آق‌قویونلوها جنگ با عثمانی جنگ آق‌قویونلوها با شاه اسماعیل صفوی و شکست خوردن از او حمله به خراسان	جهانشاه اوزون حسن شیبک‌خان	قراقویونلوها آق‌قویونلوها ازبکان	

آدرس لینک صفحه : www.amouzeshelmi.ir/tarikh/2/09/tarikh-2-9.htm

اجرا و پشتیبانی توسط مؤسسه فناوری اطلاعات کاشف